

BENEDICTI ARIAE MONTANI

HISPALENSIS IN LIBRVM CHANAAN, SIVE

DE DVODECIM GENTIBVS

P R A E F A T I O .

HANANAEI, post insignem illam linguarum diuisionem, eam occuparunt regionem, quae quidem inter eas omnes, quae sub caelo sunt, ob soli vbertatem, aeris salubritatem, caeli temperiem, frugum omnis generis abundantiam, atque aliarum omnium rerum copiam, quae res tum ad hominum vitam sunt necessariae, tum etiam earum, quae hominibus solent esse in delicijs, apud omnes homines maximis erat celebrata laudibus. Tantaque erat agrorum illius regionis bonitas, non modo suos ut incolae omnium redderet ditissimos, ac potentissimos; verum etiam eos, qui ceteris omnibus populis formidinem iniicerent. Vix enim quisquam cogitatione, nedum verbis consequi potest, quantam aleret hominum multitudinem, quot urbibus, locisque suapte natura munitissimis referta esset illa regio exiguis circumscripta finibus: neque enim (ut eius dimensionis rationem ad geographiae normam ducamus) habet plura quam sexaginta millia passuum in longitudine; in latitudine vero quadraginta millia: regna, regesque habebat triginta & unum, praeter Sydonios, & Palaestinos maritimos. Porro incredibilem hanc rerum penè omnium opportunitatem ipsa soli ubique fertilis natura effecerat; & quia regio illa quam plurimis, ijsque maximis, altissimisque montibus frequens erat, ultra quadruplum, maiorem sui vsum exhibebat, quam superioris caeli, aut inferioris aëris spacia definiebant. Scimus enim montes altos, quaternis superficiebus, quadruplum ferè subiectae aëris magnitudinem continere, depressas quoque, atque decliues valles, planicie eodem modo describendae modum longè superare. Quantum verò emolumenti ad homines redeat ex inaequalibus huiusmodi locis, nemo est qui ignoret: quippe varius, ac multiformis ille caeli, soli que aspectus ad omnis generis res procreandas mirificè est aptus, atque efficax. Praeterea calor ille natiuus, quo quidem cuncta gignuntur atque fouentur, intra montium cauernas ac viscera varijs inclusus anfractibus, ac pro loci ratione, variè affectus, multiplicia rerum genera procreat, ac simul cum humore variè mixtus, ac temperatus, terram multo, optimoque succo ab se imbutam mirificè fertilem reddit, ac fecundam. Hinc, nimirum, metallorum, & lapidum, hinc mineralium (quae vocant,) hinc bituminis quamplurima, diuersaque genera, hinc tanta arborum, atque plantarum, hinc infinita propè animalium, quae terra sponte quodammodo sua procreat, & gignit, multitudo ac varietas, quae in montibus conspiciuntur. Fera praeterea, armenta, ac pecora nullibi commodius viuunt, nullisque adeò delectantur locis, aequè ac montosis & siluestribus. His accedit omnibus aquarum copia, quam montes, qui propriè הרים, id est, montes dicuntur, tum frequentibus fontium scaturiginibus, tum etià quia imbres, atque pluias ex caelo decedentes excipiunt, eaque à summo monte vsque ad imum defluunt, rebus omnibus vtilem, atque opportunam suppeditant. Atque haec quidem omnia sacer ille Propheta, ac vates omnium praestantissimus diuino planè hoc carmine significauit:

Qui emittis, inquit, fontes in conuallibus, inter medium montium pertransibunt aquae:

Potabunt omnes bestiae agri: expectabunt onagri in siti sua:

Super ea volucres caeli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.

Rigans montes de superioribus suis, de fructu operum tuorum satiabitur terra:

Producens fœnum iumentis, & herbam seruituti hominum:

Vt educas panem de terra, & vinum latificet cor hominis:

Vt exhilaret faciem in oleo, & panis cor hominis confirmet.

Saturabuntur ligna campi, & cedri Libani, quas plantauit:

Illic passeret nidificabunt, herodij domus dux eorum:

Montes excelsi ceruis, & petra refugium herinacis.

Atque his quidem omnibus ex rebus efficitur, ut minimè mirum sit, in tam exigua regione tantam fuisse rerum omnium commoditatem, tot ut regnis, tam multis urbibus, pagisque propè innumerabilibus alendis sufficeret: idque potissimum cum montium niuib, ijsque quae ex vallibus spirabant, auris nimium quorundam locorum & climatis calorem temperaret. Tota deinde regio inter duo maria, & Iordanem flumen sita, lacus non paucos habebat, eosque qui nauigabiles erant, & optimis abundabant piscibus. Praeterea continuo hominum labore & industria maximè erat culta, ac denique ea, quam Deus singulari quodam fauore ac beneficio praeceteris omnibus regionibus prosequeretur, sicut scriptum legimus: Terra enim ad quam ingrederis possidendam, non est sicut terra Aegypti, de qua existi, ubi iacto semine in hortorum morem aquae ducuntur irriguae; sed montosa est, & campestris, de caelo expectans pluuias: quam Dominus Deus tuus semper inuisit, & oculi eius super eam sunt à principio anni vsque ad finem eius. Porro illud imprimis adnotare, atque ad nostram vtilitatem referre debemus: ex huiusmodi, videlicet rerum omnium abundantia, ob quam homines & suauiter, iucundèque vitam agere, ac in honesto quodam otio versari commodè possent. quod quidem otium in Dei cultu, perpetuoque erga ipsum amore & obseruantia consumere deberent, post primi illius & communis omnium parentis Adami lapsum euenire plerumque, ut non modo eo, ut decet, non utatur, verum etiam ut propter illud ad libidinem, atque ad quandam morum peruersitatem dilabantur. Qui enim omnibus vitae commodis ita abundant, ij tandem mihi

eos imitari videntur, qui cum in eo sint flumine, cuius vnde extra ripas effunduntur, ipsique tanquam siticuli aquam plus satis hauriunt, tandem vi fluminis, nimiaque aquarum abundantia prostrati atque deiectioni, in profundissimis voraginibus submerguntur, multoque satius ipsis fuisset, ex limpido aliquo fonte aquam haurire, quam ad maximum illum aquarum impetum accedere. Constat enim Chanaanos, qui omnium terrarum optimam, rebusque omnibus ad vitam necessarijs abundantissimam sortiti fuerant, dum paterna nequitia & heredes, & imitatores essent, ob maxima illa vite commoda, atque ideo quia otio diffuebant, nullo sese peccati, scelerisque genere non contaminasse: adeo ut cum Deum suis flagitijs atque impietate irritassent, homines maximis affecissent iniurijs, terramque ipsam scelere nefario polluisent, tandem ipsi sibi exitium sint moliti. Nam intra quadriennium reges illi, qui quidem numero erant triginta & unus, una cum suis gentibus ac regnis plane extincti sunt, ac deleti: ac praeter mortem aeternam, qua digni fuerant, ipsorum nomina perpetua quadam ignominia, & infamiae turpitudinisque nota, Dei sententia, ac decreto, iusta sunt. Adeo excellentibus Dei beneficijs, ac praeclaris naturae donis, alijsque rebus ad virtutem colendam opportunis abuti solent ij homines, qui cum terram fertilem, atque omnibus rebus ad vitam necessarijs abundantem incolant, ipsi tamen omnium sunt nequissimi. Id quod Spiritus sanctus disertis expressit verbis, cum Mosi de Sodomorum, ac Gomorraeorum agro scribenti illa dictavit: Eleuatis itaque Lot oculis, vidit omnem circa regionem Iordanis, quae vniuersa irrigabatur, antequam subuerteret Dominus Sodomam & Gomorram, sicut Paradisus, sicut Aegyptus. Et paulo post additur: Homines autem Sodomitae pessimi erant, & peccatores coram Domino nimis. Videmus etiam Israelitas, qui quidem, licet a Deo saepius admoniti, tamen quia ab ijs, quibus se contaminarant, peccatis ad bonam frugem redire noluerunt, simul cum libertate & republica, omnia etiam huiusce vite commoda amisisse, atque, cuius rei ipsi hodierno etiam die oculati testes sumus, in maximas miseras & calamitates, in quibus etiam num versantur, incidisse, sicut scriptum est: Incrassatus est dilectus, & recalcitrauit, incrassatus, impinguatus, & dilatatus dereliquit Deum factorem suum, & recessit a Deo salutare suo. Cum vero non eos modo, qui peruersis imbuti moribus, deprauataque consuetudine educati, sed eos etiam qui probis orti sunt parentibus, optimisque instituti praeceptis videamus nimia rerum omnium abundantia corrumpi, ideoque, Dei fauore & auxilio destitutos, tandem in horrendas incidere miseras: pii certe homines eam rerum abundantiam, vitaeque commoda non optare, sed illis paupertatem & laborem anteponeere debent: aut si illa sibi a Deo concedantur, caueant potissimum, ne ijs abutantur, sed ea ad optimos vsus, & diuinae voluntatis praescriptum referant: atque ideo precibus a Deo contendant, eam ut mentem sibi iniiciat, quae eos homines, qui illa conditione viuunt, maxime deceat, neque semper non veniat ipsis in mentem illius sententiae, quam Christus ipse pronuntiauit: Quam difficile (inquit) est eos, qui diuitias habent, in regnum Dei introire! Quoniam vero terra Chanaanorum tribubus Israelis iam olim a Deo destinata ac decreta, posteaque etiam requietis terrae nomine, illustri quoque titulo insignita fuerat, quibus accedunt eorum, quae ea in regione Deus gessit, praeclara monumenta, quibus terra illa nobilitata fuit: neque eam solum Israelitae coluerunt, atque habitarunt, verum etiam patres ipsorum ad eam saepius accesserunt, in eaque fuerunt hospites: propterea saepissime, sacris in literis, tum huiusce totius regionis, tum singularum eius partium mentio fit. Ea vero nomina, quae in sacris reperiuntur libris, nisi adhibita eorundem locorum descriptione, certa quoque notatione, intelligi nullo pacto possunt. Atque hanc quidem ob causam, quantum fieri potuit, nos nostram hac etiam in re operam libenter consumpsimus. Eorum enim locorum omnium eam attulimus explicationem, quae quidem sacrae scripturae studiosis ad intelligenda ea loca, quae in sacris recensentur libris, ut mea fert opinio, satis esse poterit: est enim tum ex sacrorum librorum descriptionibus, tum ex situ ipso petita. Ad eamque adhibuimus totius regionis tabulam, Mantuani cuiusdam viri doctissimi, & Hebraicae linguae peritissimi sumptibus, liberalitateque in ipsa Syria Palestina confectam; quam cum nos Tridenti omnium exactissimam naeti essemus, eius exemplum cum sacris libris collatum, nostro huic, quem ea de re conscripsimus, libro addidimus, atque in ea omnia loca Hebraicis litteris & nominibus descripta adnotauimus. Atque his quidem omnibus in rebus si quae forsitan desiderabuntur, quae aut ob vetustatem, temporumque iniuriam, aut quia, qui hisce de rebus exactius tractaret, defuerunt, ad nostram notitiam non peruenerunt: vestrum est, lectores, nobis ignoscere, nostrumque studium boni consulere, qui incerta pro certis habere, eaque alijs tradere noluimus. Deum porro omnis scientiae ac sapientiae fontem supplices orare debemus, ut Spiritu suo sancto in corda nostra immisso, sua sapientia nostros animos repleat. Ei sit honor & gloria. Datum Antuerpiae Nonis Martij. 1572.

BENEDICTI ARIAE MONTANI HISPALENSIS FAMILIÆ, SIVE DE CHOROGRAPHIA LIBER.

DE FILIIS ORIENTIS.

CAP. I.

XCHALDÆORVM natione
duæ gentes oriundæ mediterranea
loca occupauere post diluuium mul
tis annis, Abrahamo adhuc inter vi
uos agente. harum principes duo
fuere Moab & Amon, Lot patre ex
duabus filiabus suscepti. Atq. Moab

sedes sibi optauit his cõclusas finibus; ab Ortumagnis
& perpetuis môtibus. Horri, ab Occasu ingeti lacu, quod
Mare salis dicitur, & Iordanis parte; à dextera verò illu
stri flumine Arnon, qui Amorrhæos à regione diuidit;
ab Aquilone autem funiculo à Iaboc fluuio, vsque ad
montes Pitga, siue Phasga. in his amnes sunt, Iazer
torrens, Nimrim ex montibus Phasga deductus, item
Dibon, & ille totius regionis terminus Arnon, ab extre
mis montis Horræorum, ex rupe sui nominis defluens.
Lacus ipse, quo ab occasus parte regio ambitur, terra
olim fuit amœna & fertilis, multis bituminis minerali
bus frequens, Iordanis fluminis deriuationibus tota ir
rigata, quæ paulò ante Moab & Amonis ortu, ob nefa
ria incolarum scelera cælo tacta, atque omnis euerfa, &
perpetuæ detestationis monumento aquis submersa,
vna, seruadi Lot gratia, excepta vrbe, cui ex breuitate no
men est factu Tloghar, siue Segor. Cæteru quatuor ma
gnæ vrbes cû vicis & villis in ipsa euerfione periire, Se
dô, Ghamora, Adamah, & Tseboim. Locus omnis ante
subuersione, vallis Hasidim dictus, postea verò Mare sa
lis, & Mare mortuû, & Orietale, & Sodomiticum ma
re. Lacui ab ortu montes imminet, in quos Moab ter
mini desinunt. Môtës regio habet præcipue insignes,
ab ortu Phegor, ab Aquilone Luith, ab occasu Abarim,
qui idem Nabo montes, & Hermô, & Senyr secundum
Iordanis fluentia. Sed in his Abarim præcipue insignis
propter Cananæ regionis subiacentis prospectum, &
Mosis ibidem vita defuncti memoriâ, qui nò procul
in valle, sepulchro nunquã amplius ab hominibus no
tato, diuina prouidentia cõditus est. Est & alia illustis val
lis in regione Moab in capite Phasgha môtis, qui deser
tum spectat, Bamoth dicta, clara statione quondam Is
raelitarum, & victoria de Amorrhæis parta transitum in
promissam terram prohibetibus rege Balaac. Cæterum
regio ferè omnis campestris, multis & frequentibus vr
bibus olim per Moabitas culta; quarum illæ præcipue
commemorantur: Arnon secundum flumen sui nomi
nis sita, Moab latericio opere constructa, & paulò à flu
mine distantior, Gallim, Ar regia, gigatum olim Emim
sedes, robustorum hominum de stirpe Enachim; Dibô,
Nophe, Medabah, & Nabo, Aroer, Araroth, & Roth,
Sopha, Iaghazer, Jebghaah, Bethnemrah, & Beth
Aram, & Geminæ Horô; superior in monte, inferior in
valle sitæ, vtraque simul Horonaim dicta à Luith mon
tibus non ita longè distantes; Hesebon, & Elghale, Ki
riathaim, Bagdal, Meghon & Sabana, Heloniasa, ab
aquare horrore dicta, Meipahhadh duobus insignis pal
metis, Diblathaim, Bethgamul, & Bethmaô, Kirith &
extrema Boffor siue Bosrah, & Nimrim iuxta fluentia:
Sithim locus & oppidum, æternum Israelitaru incestus,
& vltionis diuinæ monumentum à Phinea sacerdote
iram deprecante diuinam consecratum; ibidem etiam
turpissimi nominis, & falsi dei fanum Baghal Peghor.
Terra omnis ab initio fertilis est, sed quæ Iaghazer pars
est versus Galaad, pastionibus abundat optimis: & peco
ri, armentisque alendis opportunissima habetur. Huius
partes insignia oppida, Dibon, Iazer, Atharoth, Nem

ra, quam Beth-Nemra diximus, Hesebon, Elghale, Sa
bain, Nebo & Beon: sed Sabama, Elghale, Kiriathaim,
Baghal Meghon, & Sabama vincis generosis instru
ctæ. Viri ipsi robusti, qui gigâtes de stirpe Enachim par
tim occisos, partim loco pulsos eiecerunt, Deo iudice &
vindice. Circumcisi omnes ex imitatione filioru Abra
hæ. Veruntamen Deum Abraham non colebant; sed
alia euentita numina, quoru præcipuum Chamos fuit.
Atque hæc olim Moabitæ loca tenuerunt. Sed ab A
morrhæis postea Iordanem prætergressis, Schô rege oppu
gnati & victi, magna & fertili agroru & vrbiu parte ce
dere coacti sunt: inter quas fuit Hesebâ, cum omni per
petua occidentali plaga vsque ad Arnon. Sed is non mul
tò post Israelitis in Iasam cum exercitu infesto occur
rens, & vita & regno fuit priuatus.

AMON.

CAP. II.

PROXIMVS fratri Moab confedit minor natu
Amon, terrâq. occupauit à môtibus Luith vsque ad
môtës Bassan, ab ortu môtës perpetuos, Acrabim dictos,
cõtra terrâ Emim; ab occasu verò Amorrhæum habuit.
Ager ipse vallis inter montes sitæ vsu præbet amœ
nissimæ & fertilissimæ: olim cultus fuit à ferocibus, &
procera staturæ hominibus, quos Ammonitæ Zom
zomim vocabant. Sed inductis Amonitis, illa natio ex
diuini iudicij sententia perijt. Fluuuium habent insignè
Iaboc, qui ab ortu ex montium inflexu exortus, & com
munem cum Moabitis terminum Aroer urbem præ
terfluens, ab occasu in Iordanem influit. Urbibus fre
quens regio in plano, & in monte constructis. In his an
tiquissimæ commemorantur, Rabath à populi & loci
magnitudine dicta, in qua miræ magnitudinis lectus
ferreus mōstrabatur, quo Og rex Basan magnæ staturæ
vir iacuisse perhibetur, & Hesebon in monte sita in
Moabitaru confinij, & Hai, & Mennith, inter quam &
Aroer viginti vrbes fuere, quarum nomina ad nos non
peruenerunt, præter vnâ Abel, vinearû copia insignè.
Hi etiam, vt Moabitæ, circûcidebantur: sed Deum ve
rum non colebant, Melcho enim deorum nuntium, &
Chamos sibi præcipuos consecrauerant.

DE FILIIS ORIENTIS.

CAP. III. FILII CETVRÆ.

DVÆ præter Saram ex Abraham populorum ma
tres fuerunt, Hagar Aegyptia, quæ viuente Sara
filium Ismael suscepit; & Cetura vxor, quæ defunctæ
vita Saræ successit in familiarem curam. Harum filijs à
promissa sibi Cananæorum terra exceptis, orientalem
plagam pastionibus opportunissimam occupandam &
frequentandâ ostendit pater, muneribus ad vitæ vsu,
atque ad pecuariam comparandam rem abundè satis
distributis. Fuere autem Abraham ex Cetura filij, Zam
ram, Iechsam, Madan, & Madiam, Iesboc, & Sue. Hi
deserta loca inter se diuisa, inter Moabitas, Amonitas,
& Chaldæos, ac Persas pastionibus peragrarunt, occu
paruntque suis, Ortum versus; vnde Orientales, & filij
Orientis perpetuò dicti ab Aram Naharaim ad Persi
cum vsque sinum, & mare Suph. Sed Madiam ea quæ
versus Austrum sunt, occupauit vsque ad Horeb mon
tem, atque occupatos agros inter filiorum familias
sex partitus est, Ephra primû, & Henoc, Ephra, He
noch, Abida, & Eldaa, vt ætatis, ita etiam locorum or
dine constituto, aquam ex puteis hauriunt. Huic pro
xima Aquilonem versus loca tenuit Iechsan cum Saba,
& Dadan duabus filiorum familijs: quarum altera
tribus liberis profeminata sobole latissime locis propa
gata

Isai. 21. 12.
Iud. 6. 6.
Genes. 25.
Isai. 60. 6.
Iud. 8. 22.

Ierem. 25. 23.
Isai. 21. 12.
Ezech. 27. 23.

gata est. Inde enim Assurim orti, patre, ut iam commemorauimus, Assur, qui ex occupata per Nimroth provincia, in Euphratis amnis agris magnas vrbes, & Assyriorum regnum condidit. Secundus Dadan filius fuit Latus, à quo Latissim nomen & locum obtinuerunt Assyrijs proximi; deinde Lau, unde Laumin dicti duo. Atque hi duo præcipue Arabes sunt, incertas sedes, pascuorum causa, peruagantes. Tentoria pro domibus habent: dromedarios, & camelos ad oneris ferendi, & vecturæ commoditatem alunt: eosdem phaleris, & bullis ornant, præcipue eos, quibus principes, atque homines ipsi perforatis auribus aureas in aures appendunt: regibus purpureæ vestes in primis gratæ: comas tondent: arcu & sagittis in bello utuntur. Saba multis rebus abundat elegantibus, comprimisque hyacinthino coloris artificio. Mercatores etiam fuere ad Tyrum, multam & variam delicatarum mercium copiam ferentes.

DE ISMAEL.

CAP. IIII.

Genes. 17. 20.

Genes. 25.

Gen. 21. 21.

Genes. 16. 12.

Ierem. 25. 23.

Ierem. 49. 28.

Isai. 21. 16.

Isai. 60. 7.

Ezech. 27. 21.

Ierem. 25. 23.

Genes. 29. 25.

MAIOR ætate Ismael fuit ex Aegypto ancilla natus, minor tamen ordine ob legitimarum nuptiarum ius Ceturæ filijs adscriptum. Sed diuini oraculi promisso, Ismael in duodecim velut tribus creuit, duodecim progenitis principibus filijs, Nabaioth, Cedar, Adbeel, Mabsam, Mafmah, Dumah, Massah, Hadad, Themad, Iethur, Naphis, Cedma. Qui omnes paternum nomen Ismaelitarum perpetuo tenuerunt, aliquando ex Nabaioth, plerumque verò ex Cedar secundo filio cognominati. Cœpit autem eorum habitatio à deserto Pharam, vbi Ismael Aegyptiam uxorem horum matrem duxit; atque inde propagatus, nonnunquam pulsus alijs, nonnunquam ab ipsis pulsus, interdum oppressus, aliquando inducijs factis inter Ceturæ filios, quemadmodum oraculo fuerat declaratum, commoratus est, sicut scriptum est: Duodecim duces generabit, & faciam illum in gentem magnam. Et hic erit ferus homo; manus eius contra omnes, & manus omnium contra eum, & è regione vniuersorum fratrum suorum figet tabernacula. Horum autem prima habitatio ab ortu meridiem versus in Heuilah cœpta, ad occasum in Sur tendit urbem antiquam, atque Misraim terminis finitimam, non longè à Kades, monte ac solitudine: Ab Aquilone verò ad Assurim vsque producta. Inter quos non procul à Dedan Ceturæ filio Thema diuturniores, & magis notas habuit sedes, & proximas vrbi, cui nomen fuit Buz; unde Buzithæ dicti, qui postea Effitæ ab alijs appellati sunt. Terra omnis pecoribus, armentisque alendis optima, atque homines ipsi ei arti præcipue dediti, tentoria subeunt; quæ supellectili eleganti instruunt. Pellibus ad omnem vsum rectè paratis abundant; camelos, & armenta alia plurima alunt. Pecudumque genus omne præter cæteros pastores numero possident. Agnos, arietesque, & hœdos ad emporia, vendendi causa, asportant: comam, ut vicini Arabes, attendent. sagittarum, missiliumque coniiciendorum peritissimi habentur. Quidam ex illis mercaturâ exercent, maximè qui Galaaditidi regioni viciniore sunt; unde resinam, stacten, aliaque aromata in Aegyptum camelis asportant.

DE HORRAEO ET EDM.

CAP. V.

Genes. 36.

Genes. 14. 7.

EX ANTIQVO gigantum genere Seghir superiores Moabitibus, Nabathæis verò inferiores montes adiacentes, atque Moabitibus finitimos campos tenuit. Fuit autem eius prima sedes in monte Hor non longum à salis mari distante, qui ab occasu Cades despicit: à dextera verò Arabiam & maris Suph littus prospicit. Hinc sobole per continuatos montes ad ortum, atque ad Aquilonem procurentes propagata, regiones certis nominibus ex filiorum monumeto appellatis, in heptarchias diuisit, cuique posteritate sua habitauit. Atq. he-

ptarchiarum nomina & series huiusmodi est: prima Lothâ, in duas familias diuisa; Hori, qui motum ipsum possessionis initium incoluit; & Hemâ, qui proxima loca tenuit. Secunda Sobâl, in regiones diuisa quinque, Aluan, Manabath, Ghebal, Sapho, Onam, quorum nomina regiones ipsæ acceperunt. Tertia Sebeon, quæ & in duabus partibus cessit, altera Aia filio, altera eius fratri Ana, qui primus, equis cum asinis, quas pascebat, commixtis, mulorum genus, & vsum mortalibus ostendisse dicitur. Hic duplici etiam prole clarus fuit, Dison filio, & Oholibama filia. Quarta hexarchia obtigit Ana, alteri ab illo mulorum inuentore, cuius nulli commemorantur liberi. Quintam verò obtinuit Dison, quam filijs quatuor impertitus est, Amdam, Efebam, Iethron, & Charam. Sextam Eser habuit, filijsque Balaan, & Zauan, & Acan concessit. Porro septimam atque vltimam Nabathæis, atque Amonitis finitimam tenuit Dison, cuius partibus nomina à filijs indidit Hus: unde insignis illi sapietia & virtutis omnis laudibus celebratus Iob fuit, & Achan. Verum Esau Isaac filius, qui propter familiarum & rei pecuariæ frequentiam, pastionumque, vtrisque simul angustum locum ab Iacob fratris consuetudine discessit, Seghir montes paulatim bello occupatos, tandem omnes ex diuino iudicio vsque ad Cades obtinuit, atque antiquis abolitis, ex filiorum suorum nominibus appellauit, imposito tamen omni terræ & gèti nomine à fratre sibi indito Edom, in perpetuam cum fratre simultatis signum. Atque tetrarchis initio constitutis, ditionem omnem trium vxorum filijs diuisit obtinendam. Primas enim sedes secundum Hor montem Eliphaz ex Ada Hethæa matre natus sortitus est, cum filijs ex legitima vxore quinque, Theman, Omar, Sopho, Gathan, & Chenez; atque ex Thamna concubina Amalech & Core. Secundam tetrarchiam obtinuit Rahziel, susceptis Nabath, & Zarah, Sama & Meza quatuor liberis. Tertiæ tetrarchiæ domini fuerunt filij tres ex Oholibama, Anæ Cananæ filia, Sabeonisque nepte suscepti Iehus, & Ihelon, & Coreh. Singulæ autem tetrarchiæ in tot myriadas (sive ducatus, sive marchionatus dicere velimus) diuisæ sunt, quot filiorum & nepotum nomina fuerunt: fuit enim illorum distributio, gentis more, in myriadas facta, atque ita singulis vel filijs, vel nepotibus cum præfectura myriadis nomen quoque Aluph est concessum, quod Millenarium, sive Milliarum interpretari possumus. Fuitque huiusmodi myriadis nominum & locorum series cum nominibus ipsis præfectorum distributa: Aluph Theman, Aluph Omar, Aluph Sepho, Aluph Ghathan, Aluph Chenez, atque ex Thana concubina Eliphaz, Aluph Amalech, & Aluph Coreh. Secundæ tetrarchiæ myriades cum primorum præfectorum nominibus sunt: Aluph Nahath, Aluph Zarah, Aluph Sama, Aluph Meza, ex Basemath progeniti omnes. Tertiæ tetrarchiæ inter se diuisam rexere Oholibama filij: Aluph Iehus, Aluph Iethon, & Aluph Coreh. Atq. his olim omnis Edom terra gubernabatur millenarijs, quo primum tempore ab Esau occupata est; deinde regione in regni formam redacta, myriadam facta mutatio est, minori numero, & nominibus variatis. Hoc modo Aluph Thamna, Aluph Alua, Aluph Ietheth, Aluph Oolibama, Aluph Elah, Aluph Phinen, & antiqua nomina retenta, Aluph Cenez, & Aluph Theman, & novis nominibus Aluph Mapfar, & Aluph Magdiel, & Aluph Hirâ. Hi omnes regi vni cuiuspiam, qui cæteris imperaret, delecto parebant. Erant autem Edom termini idem qui olim Seir, perpetuis Horraei montibus, tractu ex Theman, Cades finitimo in Aquilonem procurrente, atque ad occasum contra Luit montes deflectente. Valles quæ præcipue insignes habentur, Rohoboth dictæ, ab amplitudine nomen accepere. Regioni in montibus fontes, in campestribus verò putei aquas suppediant. Antiquæ vrbes, Denaba, Bosra, Hauith, Masrecha, Phaur, omnes hæ regum patriæ, & Dedan. Gens ipsa bel-

Dent. 22.

Num. 20. 17.

Genes. 36. 36.

Ierem. 49. 6.

SVMMÆ TERRÆ CANAAN

DESCRIPTIO. CAP. VI.

Num. 25. 14. Gen. 15. 14. **C**OMMUNIS discessionis necessitate pulsus Canaan regionem tenuit vario & multiplici situ notabilem, sineque constituit ab Ortum flumen insignis ex fontis nomine, atque declivi descensu IARDEN dictum; ab occasu verò magnum mare; dexteram autem partem Misraim, & Arabum tractus fluuius non ita magno interiecto; sinistram insignis ille mōs Libanus claufere. Iarden flumen non longe à Libano duplici capite, sed altero vberiore exortus dexteram versus aliquandiu procurrens, ad ortum paulatim, quoad in obiectos montes offenderit, deflectit; indeque rursus ad dexteram recepto cursu, lacum in ipso primo flexu efficit, cui accolæ nomē יַרְדֵּן, id est, aquas supremas, fecere. Excipitque eodem in loco fontis illustris aquam, quem fontem posteriora tempora Daphnin dixerunt: deinde vbi alueo ripis angustioribus contracto, fluuii nomen, formamque receperit, atque aliquantum produxerit, rursus propulsa ad Ortum, & Occasum margine, lacum efficit, atque implet, superiore maiorem, piscibus optimis, & plurimis abundantem, aquis etiam dulcissimis; qui ob occupari spacijs, pro regionis angustijs, magnitudinem, atque ob admissas ex ventorum vi tempestates maris nomen obtinuit, atque à citharæ fortassis forma, quā refert, *CHINERETH* mare dictum est. Exteris verò nationibus, quæ regionem postea vel inuaserunt, vel viferunt, mutata paululum voce, Genezareth appellabatur. Ex eo lacu rursus in angustum coactus Iordanis fluuius fit, recta in Austrum tendens, auctusque ab Occasu defluentibus ex monte Thabor; ab Ortum verò Iaboc fluminis aquis in Ortum insigni flexu vertitur, atque decurrit; deinde ad dexteram contento fluxu procurrens, amœnissimos quondam campos, & quinque magnis vrbibus continendis, atque alendis opportunos, & vallem mirè fertilem, canalibus deductis, irrigabat. Sed locis postea ob incolarum scelera cælitus incensis, spatium omne maximo lacu est occupatum, aquis fluminis crassissima, & grauiter olenti falsugine infectis, quæ nec nauigia ferunt, nec animantē vllam alunt; nec tempestatibus etiā tolluntur; vnde à quibusdā Mortuum mare illud dictum est: Accolis mare salis, Græcis autem, cum postea est cognitum, ἀσφαλτίνης lacus, à bituminis copia fuit appellatus. Vallis illa, antequam lacus esset vallis, יַרְדֵּן, id est, copiarium dicebatur. Hoc mare, siue hic lacus ex Moabitarum agris; quos ab Occasu terminabat, tria nō magna flumina excipit. Iordanis quoque ostio proximas aquas NIMRIM, longè vterius versus Austrum, Arnon fluuius, qui Moabitas ab Horraeis dirimebat, medium verò alium, cuius antiquum nomen ad nostrā vsque memoriam non peruenit. Iordanis ipse tempore messis exundans, vtramque aluei ripam superat. Hoc igitur mari, & Iordanis continentibus vel marginibus, vel ripis, Libano monte, & mari magno, atque fluuiio Ægypti dicto, tota Canaan regio contenta fuit; cui ab Ortum vicinæ gentes adiacebant, Gessuræi, Mahhathæi, & deinde Bassani celeberrimi montis accolæ Amonitæ, & Raphaim vsque ad Moabitas, quibus inter Amalech & mare salis sedes erant. A dextera verò Horraeorum pars ad Arabas vsque, & ditionis Ægyptiæ non magnus tractus. Ab Aquilone autem Aram Damasci ad Sydonis vsque terminos Regio montibus frequens, ijsque perpetuis, vallibus etiam & campis, quā depressior terra est, & situ, & natura optimis. Parua flumina, raraque emittit; partim in Iordanem ad Ortum, partim etiam in magnum mare influentia. Ex montibus citra Iordanem præcipua nomina obtinere: Thabor, media ferè ipsius regionis loca ab Aquilone percurrens; & Carmel magno vicinior mari, & super hunc Saronne montes: vterius etiam ad ortum Garizim, ad dexteram etiam producti Cananæorum, superioresque his Iebusæorum montes, & Cananæis inferior Sanir. Regio ipsa omnis, si cū

alijs conferatur, excelsa est: vndique enim ad eā adeuntes ascendunt. Quamobrem & puriori, nobiliori que solo pradita, & cæli aërisque temperie præcipue felix, præterquam quod olim Dei prouidentia singulari fouebatur, fontibus, ac torrentibus abundat, atque vbi his deficitur, puteos habet aquæ dulcis, riuos etiam ex fontibus deductos, quibus irrigari prædia possunt. Frumenti, hordei, vini, atque olei ferax: vuarum botri admirandæ magnitudinis in vitibus crescunt: fructibus & pomis omnium generum fertilis: ficus, oliueta, & punica mala sponte etiam sua profert. In montibus ferrum, atque æris metalla effodiuntur. melle adeo abundat, vt manare etiā dicatur, quemadmodum & lacte, propter innumerabile ouium, caprarum, armætorum, & totius pecuariæ rei copiam. Ex his quæ ad vitæ delicias, vel medicinæ vsum faciunt, præcipue commédatur balsamum, vni tūc orbis parti generosissimū à Deo cōcessum. mel, aromata, maltix, & duo nucum genera, alterum amigdala Latinis dictum; alterum verò, quod optimum in ea regione est, patria lingua, זיתים, Græcis, & Latinis pistacea dictum. Hominum genus illud antiquum, ferox, corpore procero, & ad gigantum speciem proxime accedens, ingenio ad delicias, voluptates, atque ad omnē turpitudinem proclive, moribus corruptis, vt Cham patris antiqui improbitatem studiose imitati fuisse existimantur. Vrbes grandes, & natura, opereque munitissimas habuerunt; in quibus antiquissimæ fuere, Hebron, quæ alio nomine Kiriath Arbagh dicta est, septē annis ante Tanim Ægypti condita, patria quondam filiorum Enach, & Bethel, quæ antea ob nucum copiam Luza vocabatur, Deborah, Rebecca nutricis sepulchro insignis, Hai & Hoba ad læuam Damasci; Sichem, siluestris arboris sui nominis copia notabilis, & Ephratha, iuxta quā Rachel vxor Iacob est sepulta. Illæ etiam vrbes antiquæ fuerunt, quas postea perpetua demersione damnatas Deuseuertit, Sodoma, Ghomorrha, Adama, Seboim, & Bala. Ab illa autem clade paruum oppidum est exceptum, cui ex breuitate nomen Soghar, siue Seghor est factum, insignis singularis erga Lot beneficii monumentum.

DE DVODECIM GENTIBVS.

CAP. VII.

QUANDO diuidebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum Israel. Igitur duodecim oportuit gentes esse, à quibus terra illa habitata, culta, appadataque fuit, in quam duodecim Israelis filij sedes obtenturi deducendi erant. cum autem numerum Chanaan ipse cum vndecim filijs compleuit. Nam Sidon primogenitus Chanaan maritimam oram ab Aquilone ad dexteram, vsque ad Palestinam occupauit; ab Ortum Aram Damasci, & quosdam alios ex fratribus agris finitimos constituit. Huic proximus versus Ortum superior consedit Hheth, à quo tota regio, & gens Hhethæi nomen accepit, vsque ad montis magni vicina loca, quem accolæ Gelboe dixerunt. Tertius in dexteram Iebus processit, gentique suæ nomen reliquit Iebusæi. Emor quartus, vnde Emorrhæi orti, mediterranea magis loca tenēs, Iebusæis ad Occasum adiacebat. Girgasæorum autem familia supra Hhethæos Iordani fluuius vltra citraque assedit, qua parte Aquæ Maron, & lacus magnus Chineret est. Heuæorum genus inter Emorrhæum & Palestinum habitarunt. Arac posteritas à patre suo obtenta loca coluit, Libani montis radices, & partem quā mons in dexteram respicit partem, gens Aracæa dicta est. Sinæus Hhethæo vterius versus Ortum fuit ad Iordanem ferè propagatus, nisi quantum Heuæorum gens primarū sedium angustijs exclusa, ad illi flumini proximos agros colonias deduxit. Arad novus ex Canaan filiis vltra Hheuæum, & Emorrhæum vastæ solitudini Cades vicinam regionem coluit. Decimus etiā Sanir montes conscendit geminos inter Girgasæos,

Is. 18.

Deut. 1. 30.
Iudic. 1. 9.

gafæos, Sinæos, Hhethæos, iisdemq. nomine indito suo, gētem à se ortam colonias dedit: mōtes ipsi Semaraim, gens autem Semaritis dicta, siue Semareus populus. Porro vndecimus ex his Hhamath ea loca optauit, quæ diuiso Libano monte ad Aram Damasci facile accessum præbēt: ditionē verò secundū primos Iordanis meatus ad aquas MARON dictas vsq. ferè produxit. His annu meramus ipsum patrem Chanaā, qui diuisa inter filios regioni omni suum cōmune nomē reliquit, & quā ipse degeret, partem sibi retinuit inter Palæstinos, & Emorrhæos longis & continuis ferè montibus, ac depressis vtrinque, magnisque vallibus præ cæteris insignem. Atque ita duodecim populorum gentibus & nominibus tota regio cessit colenda; quorum illa series est, Sidon, Hhetæus, Iebusæus, Emorrhæus, Gergasæus, Heuæus, Aracæus, Senæus, Aradius, Samaræus, & Hhamathæus, horumque omnium pater Chanaan.

DUODECIM GENTIVM IN-
SIGNES MONTES, ET
VRBES. CAP. VIII.

Is. 23.

PRIMOGENITVS Chanaan Sydon urbem sui nominis condidit omnium primam, secundum maris littus, fluuio ex Libani montis finibus deducto proximam. Ab eius autem posteris T S O R, nostris Tyrus condita est in maris exigua insula, urbis tantum, adificiorumque capaci, exiguo intervallo à continente diuisa: dextera, lænaque portibus instructa, quæ totius terrarum orbis emporium celeberrimum fuit. Nomen ab angustia, fortitudineque loci habuit, vnde & à varibus Fortitudo maris est appellata: sed cum semel à Babylonijs capta, ac diruta fuisset, iterumque valere, ac pristina superbiæ insolentia tueri perrexisset, aggere per Græcorum exercitus comportato, iterum capta, atque diruta fuit, continensque cum vicina terra permanlit, à qua antea septingentis passibus, præalto, ac portuoso mari diuisa erat. Interiora regionis loca & oppida, quæ videntur antiqua, fuere Helim, secundum Libani radices, Beth Enath, Cedes, & Orez: regio omnis ab elegantia Græcis *φωινίκη*, Latinis Pūnica, & Phœnicia dicta est. Hoc enim incolarum lingua *פון* significat. In H H E T H E O R V M tractu præcipuus mons est Thabor, ab umbilici forma, quā referre videtur, dictus. Vrbes antiquæ Chul, & Cophec, & Rimon, & insigniter illustris, ac regia Achsaph. IEBVSÆIS maxima vrbs regia, quæ ciuitas fuit IEBVS à cōditore Chanaan filio dicta, in mōtibus cōdita; eadem etiam Salem appellata, quam posteriora tempora ob editiorem situm IERVSALAIM dixerunt, quod altera eiusdem nominis apud Chananaeos esset Salem. Ad hanc regionem pertinet Maspha mons cum vrbe & turri eiusdem nominis ab specula obtenti, cuius vsus locus ille dabat. Ex monte Almon fluuius ortus in Iordanem non lōgè ab ostio, quo Mare salum aperitur, defluit: ab Occasu campus magnus monti adiacet, qui gentis vocabulo ELON MOREH, à nostris conuallis illustris dicta est, inter illum quem diximus, & alterum Amorraeorum montem, cui Garizim nomen fuit. Maximus enim Amorraeis mons est Garizim, in quo Luza olim ex nucum copia dicta fuit, cui postea Jacob nomen fecit Bethel: secundum verò alios mōtes ad Austrum Eglon & Kiriath Arbagh, eademque Hebron appellata, regie vrbes. G I R G A S Æ I insignem ac regiam habuere urbem & ædes, & his vicini Aracæi Hassor maximam, Hesram alias dictam, & Samanan, & Cartha, & Accadim, & Iebnael, & Efeb. H E V Æ I inter montes Sanir & Palæstinum Gazæ regnum sitis vrbes fuerunt primæ, Makedah, Adullam, Gader, Taphuah, Harmah, & Hered; his finitimæ Palæstinæ vrbes Gaza & Gath, earumque regna fuerant. Ex Heuæis deductæ colonie secundum Iordanem confedere, quā Iaboc fluuius ab Ortu excipitur, urbemque insignem tenere, à Faustitatis numine, quod in ea præcipue colebatur, Baghal Gad nuncupatam: idem Aroer Gentium

dicta possidebant. S I N Æ I inter duos ab Ortu, Occasuque mōtes, & fluminis ex Thabor decurrentis aquas vsque ad cōuallem illustrem siti, Thirsam cum Amorraeis ferè communē habitauere. sed præcipuā tenuere Beth Hhorō, à nimio æstu, sicuti arbitramur, appellatā. S A M A R Æ I Semir montem, vrbes verò Nahhalon, Dothaim, Dabereh, Salim, & Iasæ tenuere. H H A M A T H Æ I S Hhamath magna appellata nomen conseruauit, quibus etiam Riblatha obtenta est, & totus tractus vsque ad Cedes. Porro C H A N A N Æ I & montes Bethel, quæ eadem Luza ab Ortu, & Sarone ab Occasu insignes possedere, horumque ramenta multis partibus interiecta campestribus, planisque locis, mireque fertilibus agris, qui plures atque magnas alebant vrbes, Megido, Salem alteram ab illa Iebusæorum, Gazer, Siché, Apeca, Bethel cum Emorraeis communem. In A R A D E O R V M ditione Arada fuit, & citra Sannir montes Debir ciuitas, & cui ex siluarum densitate nomen est factum, Kiriath-Iegharim. Ex Emorraeis orti P H E R E Z Æ I. hi mari Salis finitimum spacium occuparunt, illustri inter cæteros accolas sibi parto nomine, Geth regiam urbem, & Beth Gharaba ædificarunt & coluerunt. Horum ditio secundum mare per Apecam vsque ad Iericho producta est. Fuit autem Iericho regia, situ, & opere apprimè munita, vrbs palmetis frequens, vnde & Palmarum ciuitas dicta. Sed præter omnes terrarum tractus, ob balsami nobilissime arboris copiam, illi vni agro singulariter à Deo concessam illustris, ac celebris, ex cuius odoris vi atque præstantia nomen est sortita, I E R I C H O. Nāque Aegyptiū balsamum, quā regionis huius, lōgè minus est generosum. Aquas olim habuit insalubres, quas postea Eliseus propheta salubritate correxit.

DE TRIBVS GENTIVM PRÆ-
CIPVIS NOMINIBVS AC DE
HEBRÆIS. CAP. IX.

CHANANÆORVM nomē commune omnibus alijs vndecim gentibus, fuit à patre acceptum, & cognationis retinendæ, atque societatis, mutuique auxiliij præstandi causa conseruatum, vniuersaque regio, ter-
ra Chanaan dicta fuit, & communis omnium incolarum
lingua, quam Hebræam alij vocant, Chanaan lingua ap-
pellata fuit. Sed præter Chanaan præcipua alia nomina
fuerunt, Emorrhæi, Pherezæi, qui populorum, gentisq.
frequentia, atque rerum etiam copia, locorumque præ-
stantia cæteras excellebant familias, diuisisque tracti-
bus, in suam societatem, seu municipiorum iure cōscri-
ptas fortiebantur. Emorraeis enim loca mōtana, & pro-
xima campestria citra Iordanem adscribebantur. Chan-
anæis verò quod ab Emorraeis ad mare vsque magnū
producebatur regionis. Media inter hos pars, secundum
appellatum Salis mare Pherezæorum erat. Atque inter
Emorraeorum partes Ierusalem recēsebatur vrbs; Iebu-
sæorum, vt diximus, regia, & Hebrōn Ierimoth, & La-
chis, quæ regum etiam sedes fuere. Chananæorum cā-
pestris loca, in quibus & Galgal vrbs ad eos pertinuisse
commemoratur. Hebræorum autem nomen non certæ
cuiusdam familie fuit, sed communē omniū, qui cum
Euphratem flumen traieciissent, inter flumen ipsum, &
mare magnum sedes sibi optauere, atque tabernacula
fixere. Significat enim verbum ipsum *עבר* idem quod
Latinis transiens, vel transmittens. atque hac significa-
tione ad eos dignoscendos vsurpabatur, qui post primā
illam gentium diuisionem è loco, vbi maiores ipsorum
confederant, migrantes, flumine traiecto, in proximas
regiones certis iam cultoribus & nominibus adscriptas
deuenientes, aduenarum potius, quā indigenarum iu-
re vtebantur. Huiusmodi commigrationis primus om-
nium viam inuitit Heber, viuendi commoditatem no-
mini suo consensitaneam quærens. Cuius exēplum imi-
tatus Tharé, sextus iam familie nepos cum Abraham
filio in eandem regionem migravit. deinde Abraham
ipse in Chananæorum agris hospitem agēs, duplici cau-
sa

Gene. 40. 15.
42. 3.Deut. 1. 5.
Is. 5. 1.
Num. 13. 29.Genes. 13. 7.
Gene. 32. 30.
Is. 10. 4.

Deut. 11. 30.

Gene. 10.

Gene. 14. 13.
Gene. 39. 14.
Gene. 40. 15.
4. 2. 43. 32.

sa Hebræi nomē obtinuit, & quod è patria in Haran, & quod ex Harā in Chanaā pertrāsisset. Illius etiam filij & nepotes interim dum nullas proprias obtinuerūt sedes, Hebræi ab Aegyptijs, alijsq. nationibus appellati sunt.

DE HEBRAEORVM PEREGRI-
NATIONIBVS. CAP. X.

VA G I instabilesque diu Hebræi illi, quos diximus, varia regionum, vrbium, atque agrorum hospitia mutauere; neque tamen vsquam promissorum immemores, incertius sediū, neq. diutius expectatæ promissionis tædio affecti. Horum namque pater Abrahā primus Thare patris sui cōsiliū secutus, ex Vr Chaldæorum profectus, amneque traiecto in Haram Naharaim, hoc est, interamni confedit; defuncto autem vita patre, promissione, imperioque Dei ductus, in Emorrhæorum regie Sichem migravit agros, eamque conuallē hospes tenuit, quæ accolis Moreh, Latino interpreti illustris dicta est. Ibidem cum esset Dei nomen, & cultum palam professus prædicauit: inde verò profectus inter Bethel & Hai secundum montem cum familia omni sua confedit. Orta autem in regionibus illis fame, in Ægyptum commigravit; vnde postea reuersus in Bethel agros, eò loci, quo antea fuerat, deuenit. ex illo etiā loco à nepote Lot dimissus in conuallem Mamre secundum Hebron, tabernaculum, familiamque traduxit, vbi Ismaelē suscepit, & sanctum à Deo fœdus professus, circumcisionis signum acceptum iniuit. Ibidē quoq. Sara Isaac concepit, filium futuræ sobolis, ac sacre posteritatis primum semen. Ex Mamre profectus, ad Australem plagā itinere suscepto, aliquanto post tempore inter Cades, & Sur habitauit, atque Geraræ ciuitatis hospitem illa tempestate egit. In Geraræ agris Isaac natus est. Hinc Ismaele filio cum matre emissis, ipse etiā in certo eiusdem regionis optato loco, puteum sibi legitimo pretio emptum, Bearsebagh, in perpetuum possessionis monumentum nominauit, fœdusque cum incolis, amicitie causa, percussit. Ex illo loco ad Moriah montem in Iebusæorum agris ire iussus, fidem suam, periculo à Deo facto, egregia pietate probauit. atq. promissorū cōfirmatione auctior, in Bearsebagh sese rursus contulit. Vnde & post aliquot annos profectus in Arbagh urbem, quæ & Hebron dicta est, secessit; ibidemque defunctæ vita uxori Saræ, agrum in sepulchri ius, atque vsum sibi, atque hæredibus suis proprium futurum publica, legitimaque transactione mercatus est. Ab Hhethæorum rege Ephron contra Mamre, vbi idem etiam è viuis cum decessisset, ab Isaac, atque Ismaele filijs est conditus.

I S A A C post Abrahæ patris obitum, tabernaculum fixit iuxta fontem aquæ, in solitudine, quæ est in via Sur, cui ab Agar nomen factum fuerat, Puteus viuentis, & videntis; ibique duos suscepit filios, Esau & Iacob. eo in loco tandiu mansit, quoad ob grauissimam famem in illa regione exortam, à Deo monitus, dum in Ægyptum cogitaret, in Palæstinam migravit, hospitemque Gerar egit sub Abimelech Rege; inde à loci incolis propter formidatam diuitiarum amplitudinem, quæ magis indies homini augebatur, vt discederet, rogatus, atque inuidia etiam rusticorum, & continuis suorum, aliorūq. rixis motus, in loca fluuii Geraræ vicina sese cōtulit, puteosq. ab Abraham patre apertos instaurauit. Inde post

annos aliquot profectus in Bearsebagh, tādē cōfedit, atque vicino Palæstinorum regi, eiusque principibus rogatus amicitie dexteram dedit, ibidemque reliquam ætatem ad mortem vsque peregit. I A C O B à Bearsebagh, fratris metu, matrisque iussu cum fugeret, in Haran contendens, Luzam venit; cuius in agro cum pernoctaret, diuinorum promissorum arcanam rationem per quietem vidit; in cuius rei monumentum, loco nomen dedit Bethel. Illinc vbi surrexit, cōtinuis itineribus in terram Orientalem, id est, in Mesopotamiam Syriā, quæ Hebraicè H A R A M N A H H A R A I M dicitur, peruenit, vbi à Laban hospitio susceptus, viginti totos annos versatus est; quibus elapsis, familia cōstituta, ac familiaria coactare omni, in terram Chanaan reditum instituit, traiectoque amne, ad magni vsque montis vicina loca inoffensus peruenit. Ibi autem à Laban socero se affecuto, breui tempore detentus est: compositoq. necessitudinis fœdere cum ipso, ipsiusque familia, monti nomen fecit, Gilghad, siue Galghad. Inde socero valedicens, ad Iaboc fluuium recta via peruenit, non longè à Iordane, vbi per noctem integram luctatione grauissima cum angelo contendens, victoriæque compos, & ipse Israel nomen diuinitus accepit, & locū Phanuel appellauit. Postridie vado transmissio, ab Esau fratre obuiam veniente exceptus, & deposito odio, firmata professione dimissus etiam est. atque familie ex longa iam via reficiendæ causa, inter Iaboc, & Iordanem tentorijs fixis aliquandiu hæsit, nomenque loco à tabernaculis ipsis imposuit Zzuchoth. Illinc soluens, Iordane transmissio, in Salé deuenit, illam alteram inferiorem, quam in Chananæorum ditione recēsebamus, atque agri partem à ciuibus Sichem certa pecunia sibi comparauit, suoq. iam in fundo tabernacula posuit. Postea commotus clade Sichimorū à filijs suis facta, atq. Dei oraculū sequutus, in Bethel commigravit; vbi ara constructa, religionis colendæ formam, ac rationem filijs præscripsit suis, familiamque ac populum sui nominis instruxit. Ex Bethel cum tota familia discedens, Ephratam versus iter agebat, cum accepto filio Biniamin, uxorem Rachel ex partu amisit, quam eò loci sepultā insigni monumento donauit. Atque aliquanto itineris spatio progressus, in Iebusæorū agro, trans Turrim gregis tabernaculum collocauit, ibique integram nominis sui domum constituit, duodecim recensitis filijs; Ruben, Simeon, Leui, Iudah, Issachar, Zebulon, Ioseph, Biniamin, Dan, Nephthali, Gad, & Asser; qui omnes cum patre ipso Israel postea perpetuò sunt appellati. Cum quibus in Hebron regionem ad agrum Mamre profectus, Isaac patri suo grandæuo ad mortem vsque pietatis officia exhibuit. Ibidemq. tandiu habitauit, quoad à Ioseph filio, Aegypti publicam rem curante, euocatus, cum tota familia, hoc est, animabus septuaginta, Bearsebagh de illo itinere, consulendi Deum causa, petiuit. Ibidē autem responso accepto, monitus, ac iussus, in Aegyptum descendit, in agroque Gossen, dum à filio exciperetur, hæsit; cum filio Thanim Pharaonē salutaturus adiuit. Inde reuersus in regionem Gossen, cum omni domo sua ad postremum vsque vitæ diem egit. Mortuus ibidem, sepulturæ causa, in terram Chanaan est relatus, promissiei à Deo facti hæredibus relictis duodecim filijs, quos suprà commemorauimus.

*Libellus hic nihil habet S. Romana Ecclesia fidei contrarium,
aut Reipubl. offensuum; immò multum Utilitatis conferet studio-
sis sacrarum literarum, tum Ut memoriam confirment, cum quòd
faciliùs intelligent qua in hac materia sacra scriptura proponunt:
quod attestor*

Sebastianus Baer Delphius, insi-
gnis Cathedr. Ecclesiæ S. Mariæ
Antuerpiensis plebanus, & Ca-
nonicus.

TABVLA TERRÆ CANAAN
ABRAHÆ TEMPORE ET AN-
TEADVENTVM FILIORIS AEL
CVM VICINIS ET FINI-
TIMIS REGIONIB. ex Descrip:
tione Benedicti Ariæ Montani.

מצרים
EGYPTI. PARS.